

SPRAWOZDANIE

**z realizacji rządowego programu ograniczania
przestępczości i aspołecznych zachowań
„Razem bezpieczniej”
w 2013 roku**

Warszawa, 2014 rok

Spis Treści

Rozdział	Nazwa rozdziału	Strona
I.	Wstęp	3
II.	Działania podjęte w roku sprawozdawczym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	6
2.1	Organizacja posiedzeń Zespołu wspierającego koordynację Programu	6
2.2	Organizacja spotkań roboczych koordynatorów wojewódzkich rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”	6
2.3	Organizacja konferencji podsumowującej działania w ramach Programu w 2013 roku	7
2.4	Obchody Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Seminarium BRD - „Bezpieczeństwo pieszych – niechronieni uczestnicy ruchu drogowego w miastach” w ramach Drugiego Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego ONZ	7
2.5	Strona internetowa programu „Razem bezpiecznie” / Bank Dobrych Praktyk	8
III.	Centralne akcje profilaktyczno-prewencyjne	8
3.1	Działania pn. „Bezpieczne wakacje ‘2013’”	8
3.2	Ogólnopolska akcja profilaktyczna – VIII Przystanek „Profilaktyka a Ty”	10
3.3	Ogólnopolska Kampania „Rowerem bezpiecznie do celu”	11
3.4	Konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego „Kibicuję bezpiecznie”, jako kontynuacja konkursu „Bezpieczeństwo imprez sportowych”	12
3.5	Współpraca w ramach organizacji i przeprowadzenia Turniejów BRD	12
3.6	„Ogólnopolska Noc Profilaktyki”	13
3.7	Poradniki	13
IV.	Promocja Programu	14
4.1	Spot podsumowująco-informacyjny dotyczący programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”	14
4.2	Promocja działań „Razem bezpiecznie” na forum międzynarodowym	14
V.	Finansowanie programu „Razem bezpiecznie”	16
VI.	Ewaluacja programu „Razem bezpiecznie”	20
6.1	Realizacja zadania „Badanie efektywności programów lokalnych w ramach programu „Razem bezpiecznie”, dofinansowanych i realizowanych we wszystkich obszarach wsparcia Programu”	20
VII.	Działania w ramach programu „Razem bezpiecznie” wpisane do Programu, realizowane z wykorzystaniem jego logo	20
VIII.	Podsumowanie	25

I. Wstęp

Głównym celem Rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpieczniej” jest aktywizacja i wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego. Na podstawie informacji o stanie i poczuciu bezpieczeństwa w Programie określonych zostało 7 obszarów działania Programu i kierunków aktywności zaangażowanych podmiotów:

1. *Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania*
2. *Przemoc w rodzinie*
3. *Bezpieczeństwo w szkole*
4. *Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej*
5. *Bezpieczeństwo w ruchu drogowym*
6. *Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej*
7. *Ochrona dziedzictwa narodowego*

Założeniem Programu jest ograniczenie skali zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Natomiast jego zadaniem jest wspieranie ustawowych działań organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Celami priorytetowymi Programu są:

- wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców,
- zapobieganie przestępczości i społecznym zachowaniom,
- poprawa wizerunku Policji i wzrost zaufania społecznego do tej służby oraz
- aktywizacja lokalnych partnerstw różnych podmiotów działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Założenia Programu przewidują formułę otwartości na:

- działania we wszelkich obszarach zagrożeń,
- nowatorskie formy działania,
- partnerów chcących działać na rzecz bezpieczeństwa, porządku publicznego, ale także przeciwdziałania patologiom społecznym.

Zgodnie z uchwałą Nr 218/2006 Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2006 roku w sprawie rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpieczniej” oraz uchwałami zmieniającymi:

- Nr 219/2009 z dnia 7 grudnia 2009 roku,
- Nr 109/2012 z dnia 29 czerwca 2012 roku,

zadania określone w Programie koordynowane są przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

W prace przy realizacji Programu zaangażowany jest **Zespół wspierający koordynację programu „Razem bezpieczniej”**. Zespół jest organem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego do spraw wewnętrznych. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele ministerstw:

- Sprawiedliwości,
- Edukacji Narodowej,
- Obrony Narodowej,

- Zdrowia,
- Sportu i Turystyki,
- Pracy i Polityki Społecznej,
- Gospodarki,
- Środowiska,
- Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- Administracji i Cyfryzacji,
- Infrastruktury i Rozwoju (b. Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej)

oraz formacji (służb) nadzorowanych przez MSW (Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna).

Na poziomie województwa zadania wynikające z Programu koordynuje wojewoda przy pomocy Zespołu (funkcjonującego w urzędach wojewódzkich na zasadach, adekwatnie do Zespołu wspierającego koordynację Programu w MSW), w skład którego wchodzi przedstawiciele m.in. administracji samorządowej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej czy Straży Granicznej. Zespół ten inicjuje i koordynuje działania programu na swoim terenie, zbiera informacje o jego realizacji, a następnie przedkłada Ministrowi Spraw Wewnętrznych sprawozdania z tego zakresu.

Powiaty i gminy mogą włączać się w realizację programu na zasadzie dobrowolności.

W ramach realizacji celów programu „Razem bezpiecznie” podejmowane są przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, a także nadzorowane służby, działania profilaktyczno-prewencyjne o charakterze centralnym, realizowane są także zadania wpisane (włączone) do Programu i z jego logo (są to zadania zgłoszone do MSW przez inne podmioty, instytucje), dofinansowywane są projekty realizowane na poziomie lokalnym przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe.

Sprawozdanie z realizacji programu „Razem bezpiecznie” w 2013 roku zawiera opis:

- 1) działań podjętych w roku sprawozdawczym przez MSW, w tym centralnych akcji profilaktyczno-prewencyjnych,
- 2) działań związanych z promocją Programu,
- 3) finansowania programu, w tym podziału rezerwy celowej zabezpieczonej na realizację Programu „Razem bezpiecznie” w 2013 roku – *dofinansowanie lokalnych projektów*,
- 4) działań realizowanych w ramach Programu przez inne instytucje niż MSW – wpisane do Programu, realizowane z jego logo.

Natomiast w załącznikach do Sprawozdania znajduje się:

- 1) opis przykładowych działań, wpisujących się w obszary programu „Razem bezpiecznie”, podejmowanych przez służby nadzorowane przez MSW (Komenda Główna Policji, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna) i Żandarmerię Wojskową (MON), współpracującą z tymi służbami – *załącznik nr 1*;
- 2) opis projektów realizowanych na poziomie lokalnym - dofinansowanych w 2013 roku z rezerwy celowej zabezpieczonej na realizację Programu - materiał opracowany na podstawie danych urzędów wojewódzkich – *załącznik nr 2*.

Do Sprawozdania załączono także **Raport** z „*Badania efektywności programów lokalnych w ramach programu „Razem bezpiecznie”, dofinansowanych i realizowanych we wszystkich obszarach wsparcia Programu*” – *załącznik nr 3*.

Celem przeprowadzanych w okresie trzyletnim badań jest sprawdzenie efektywności projektów realizowanych w ramach programu „Razem bezpiecznie” w latach 2012-2014. Pozwolą one na ocenę działania i skuteczności realizacji Programu na poziomie lokalnym. Jednocześnie badania te stanowią rekomendację raportu ewaluacyjnego pt. „*Badanie mechanizmu udzielania wsparcia administracji samorządowej i organizacji pozarządowych w ramach programu „Razem bezpiecznie”*”. Badanie ewaluacyjne mechanizmu wdrażania programu „Razem bezpiecznie” objęło badanie 3 procesów: *przepływu*

informacji i informowania o Programie w regionach, wyboru i oceny wniosków na poziomie regionalnym i centralnym oraz systemu monitorowania i sprawozdawczości. Wszystkie raporty z badań przeprowadzone w ramach Programu, tj. od roku 2011 udostępnione są na stronie internetowej programu „Razem bezpiecznie”.

W Sprawozdaniu, podobnie jak w roku 2013 nie uwzględniono działań resortów (ministerstw), które podejmowane były w ramach innych programów, takich jak:

- „Bezpieczna i przyjazna szkoła”,
- „Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii”,
- „Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
- „Przeciwdziałanie poprzez sport agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży”,
- „Narodowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2013-2020” w tym „Programu Realizacyjnego ‘2013’”

czy zadań wynikających z zadań nałożonych na powołane rady bądź zespoły (np. Radę Bezpieczeństwa Imprez Sportowych), pomimo, iż działania te tematycznie wpisywały się w program „Razem bezpiecznie” lub z nimi korelowały. Uniknięto w ten sposób powielania treści przedstawianych Radzie Ministrów w sprawozdaniach resortowych.

Do Sprawozdania z programu „Razem bezpiecznie” załączono natomiast informację przygotowaną przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (MTBiGM) dot. działań Kolei Dolnośląskich S.A, Kolei Śląskich Sp. z o. o., Spółki Arriva RP Sp. z o. o., „Kolei Mazowieckich - KM” Sp. z o. o., PKP Polskich Linii Kolejowych S.A., PKP Szybkiej Kolei Miejskiej w Trójmieście Sp. z o. o., „Przewozów Regionalnych” Sp. z o. o., Szybkiej Kolei Miejskiej Sp. z o. o. w Warszawie, które wskazano jako działania wdrożone lub wynikające z programu „Razem bezpiecznie” – zbiór informacji stanowi załącznik nr 4.

BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ W KONTEKŚCIE REALIZACJI PROGRAMU

Przy ocenie realizacji Programu w roku sprawozdawczym ważne są badania opinii społecznej dotyczące np. wzrostu poczucia bezpieczeństwa. Należy jednakże pamiętać, że wyniki tych badań nie wynikają wprost z realizacji programu „Razem bezpiecznie” – na wyniki składa się wiele czynników, takich jak sprawność i skuteczność działania Policji, czy liczba patroli. Ze względu na fakt, że wieloletnie działania w ramach Programu przyczyniają się do zmiany filozofii postrzegania zapobiegania przestępczości i aspołecznym zachowaniom, jako działania podejmowane w partnerstwie wielu podmiotów, a poprzez dofinansowywanie lokalnych projektów aktywizują społeczność lokalną m.in. na rzecz współpracy z Policją, wydaje się jednak, że wyniki tych badań mają pośredni związek z realizacją programu „Razem bezpiecznie”.

Wyniki badań pomagają również w określaniu kierunków działań podejmowanych w ramach Programu, jak np. *bezpieczeństwo w miejscu zamieszkania*, czy w *ruchu drogowym*.

Z najnowszej edycji *Polskiego Badania Przestępczości*¹ wynika, że ponad trzy czwarte Polaków (76,9%) czuje się bezpiecznie podczas spacerów po zmroku w okolicy swojego zamieszkania. Brak poczucia bezpieczeństwa deklaruje co piąty badany. W porównaniu do poprzedniej edycji nie zmienił się w znaczący sposób lęk przed większością zagrożeń. Największe obawy budzą włamania, na które wskazuje około jednej trzeciej ankietowanych (33,2%). Badani odczuwają również strach przed brawurą kierowców (29,7%) oraz kradzieżami kieszonkowymi (22,8%). Zmalały nieco obawy przed bójkami i pobiciami oraz napadami i rozbójami – obecnie odsetek wskazań dla tych zagrożeń wynosi odpowiednio 21,1% i 20,5%. Co piąty Polak odczuwa lęk przed agresją ze strony osób pijanych lub narkomanów (20,4%).

Odnotowano także **najwyższą** dotychczas ocenę skuteczności Policji w walce z przestępczością. Pozytywne opinie na ten temat wyraża większość ankietowanych – 69,6%. W porównaniu do pierwszej edycji PBP nastąpił wzrost odsetka pozytywnych wskazań o 13,3 p.p. Pracę policjantów pełniących służbę w okolicy miejsca zamieszkania dobrze ocenia niemal trzy czwarte Polaków (72,4%). Warto podkreślić, że jest to najlepszy wynik spośród wszystkich edycji badania.

¹ Polskie Badanie Przestępczości (PBP) jest badaniem opinii społecznej realizowanym cyklicznie od stycznia 2007 roku. Do tej pory przeprowadzono siedem edycji, ostatnią w styczniu tego roku (2014). Badanie jest prowadzone na próbie 17 tys. Polaków powyżej piętnastego roku życia - po tysiąc respondentów (losowa próba reprezentatywna) w każdej komendzie wojewódzkiej i Komendzie Stołecznej Policji. Wylosowanie próby, przeprowadzenie badania oraz opracowanie statystyczne danych Komenda Główna Policji zleca niezależnym firmom badawczym. PBP jest realizowane zawsze w styczniu danego roku.

Po raz drugi zadano także pytanie o ocenę zaangażowania poszczególnych organów i instytucji w pracę na rzecz zapewnienia Polakom bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Tak jak w ubiegłym roku, zdaniem zdecydowanej większości badanych najbardziej zaangażowana w tę kwestię jest Policja (75,7%). Wysoko oceniane są także władze gminne oraz miejskie (71,5%). Warto wskazać, że odsetek osób wskazujących na te organa wzrósł w porównaniu z ubiegłym rokiem (o 6,5 p.p.). Ponad połowa badanych wskazuje także na duże zaangażowanie lokalnych mediów (58%) i zarządców dróg (57%).

II. Działania podjęte w roku sprawozdawczym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

2.1. Organizacja posiedzeń Zespołu wspierającego koordynację Programu

Zespół wspierający koordynację programu „Razem bezpiecznie” monitoruje jego realizację na poziomie centralnym, podejmuje decyzje dotyczące przeznaczenia (podziału) środków finansowych na realizację Programu - podział rezerwy celowej zabezpieczonej na realizację Programu w budżecie państwa i przedkłada rekomendacje Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

W celu podziału rezerwy celowej w wysokości 3.000.000 zł, corocznie Minister Spraw Wewnętrznych zwraca się do Wojewodów o przedstawienie maksimum 7 projektów zadań publicznych, których realizacja w danym roku przez podmioty pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego efektywnie wesprze działania administracji rządowej w ramach programu „Razem bezpiecznie”. Zakłada się, iż propozycje projektów powinny być wynikiem wnikliwej analizy, powstałej zarówno w oparciu o dane statystyczne nt. skali zagrożeń w województwie, jak i o wnioski z koordynowanych oraz współrealizowanych programów profilaktycznych oraz innych przedsięwzięć i inicjatyw z zakresu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań.

Zespół wspierający koordynację programu „Razem bezpiecznie”, działający przy Ministrze Spraw Wewnętrznych, dokonuje analizy i oceny przedłożonych przez Wojewodów projektów (w ramach Zespołu powoływane są grupy ekspertów, adekwatnie do obszaru działania Programu²).

2.2. Organizacja spotkań roboczych koordynatorów wojewódzkich rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”

Corocznie w IV kwartale MSW organizuje seminaria dla koordynatorów wojewódzkich, których celem jest m.in. weryfikacja i przyjęcie kierunków działań w ramach Programu, w tym monitorowanie procedury podziału rezerwy celowej zabezpieczonej na realizację „Razem bezpiecznie” w następnym roku. Wnioski i propozycje ze spotkań z koordynatorami przedstawiane są następnie Zespołowi wspierającemu koordynację programu „Razem bezpiecznie”, który na posiedzeniach przyjmuje i rekomenduje Ministrowi Spraw Wewnętrznych propozycje w zakresie realizacji Programu w danym roku.

W spotkaniu w 2013 r., uczestniczyli członkowie Zespołu wspierającego koordynację Programu - reprezentanci poszczególnych ministerstw, przedstawiciele Policji (Komendy Głównej Policji oraz koordynatorzy Programu z komend wojewódzkich/Stołecznej Policji), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, koordynatorzy wojewódzcy oraz pracownicy DN MSW.

Celem spotkania było m.in. omówienie kwestii dotyczących dotychczasowej realizacji rządowego programu „Razem bezpiecznie”, harmonogramu działań i podziału rezerwy celowej zabezpieczonej w budżecie państwa na rok następny na jego realizację oraz otwarta dyskusja m.in. na temat:

- sprawozdawczości z realizacji programu „Razem bezpiecznie” za rok 2012,
- przekazywanych przez urzędy wojewódzkie opisów projektów dofinansowanych w ramach Programu w kontekście oceny ich skuteczności po wdrożeniu i realizacji,
- kontynuacji i koncepcji kontynuacji Programu po roku 2015 (zgodnie z Uchwałą nr 218/2006 wprowadzającą Program, czas jego realizacji to lata 2007-2015).

² „Procedura mechanizmu dofinansowania”, umieszczona na stronie internetowej Programu zawiera opis etapów postępowania z wnioskami wojewódzkimi – propozycjami lokalnymi do dofinansowania z rezerwy celowej budżetu państwa zabezpieczonej na realizację „Razem bezpiecznie”

2.3. Organizacja konferencji podsumowującej działania w ramach Programu w 2013 roku

W dniu 15 marca 2013 r. MSW (Departament Nadzoru) zorganizowało konferencję podsumowującą realizację w 2012 r. rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”. Podczas konferencji nagrodzeni zostali autorzy i gospodarze najciekawszych inicjatyw zrealizowanych w ramach programu „Razem bezpiecznie” w 2012 r. Statuetki lidera Programu otrzymali:

- Mazowiecki Komendant Wojewódzki Policji, insp. Rafał Batkowski,
- Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim,
- Gdańskie Centrum Profilaktyki Uzależnień.

Statuetka Lidera „Razem bezpiecznie”, zgodnie z regulaminem jest wyróżnieniem przyznawanym najlepszym realizatorom Programu, którzy aktywnie angażują się w projekty, zmierzające do poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Zgodnie z założeniami Programu konferencja odbywa się corocznie i jej celem jest podsumowanie zrealizowanych działań w roku poprzednim. Podczas konferencji przedstawione zostały m.in.:

- 1) działania zrealizowane podczas rocznego okresu funkcjonowania programu „Razem bezpiecznie”, w tym:
 - zaprezentowano film przedstawiający podjęte w 2012 r. działania w ramach Programu,
 - przekazano statuetkę przechodnią i ogłoszono miejsce VIII Przystanek „PaT”,
- 2) wystąpienia Liderów oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych na temat podejmowanych inicjatyw.

W konferencji, oprócz koordynatorów wojewódzkich i członków Zespołu wspierającego koordynację Programu uczestniczyli:

- naczelnicy wydziałów prewencji komend wojewódzkich/Stołecznej Policji,
- naczelnicy wydziałów ruchu drogowego komend wojewódzkich/Stołecznej Policji,
- przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego/beneficjenci programu „Razem bezpiecznie” w 2012 r.,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych realizujących program „Razem Bezpiecznie”,
- dotychczasowi Liderzy programu „Razem bezpiecznie”.

2.4. Obchody Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego.

Seminarium BRD - „**Bezpieczeństwo pieszych – niechronieni uczestnicy ruchu drogowego w miastach**” w ramach *Drugiego Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego ONZ*

W **dniu 6 maja 2013 r.** odbyły się obchody *Europejskiego Dnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*, w ramach *Drugiego Światowego Tygodnia Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego ONZ*, którego w 2013 roku tematem przewodnim było „**Bezpieczeństwo pieszych – niechronieni uczestnicy ruchu drogowego w miastach**”.

Komisja Europejska określając kierunki polityki bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2011–2020 wskazała, że jednym z najistotniejszych elementów jest zachęcanie użytkowników dróg do bezpieczniejszej jazdy, poprzez stworzenie *europejskiej strategii w zakresie edukacji i szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa drogowego*.

W ramach obchodów, oprócz zorganizowanego w MSW **seminarium**, przewidziano także lokalne organizacje eventów i konferencji, których zwieńczeniem była **otwarta impreza plenerowa**, w dniu 11 maja 2013 roku na terenie autodromu Automobilklubu Polski w Warszawie.

W seminarium udział wzięli m.in. komendanci wojewódzcy Policji nadzorujący pion prewencji komend wojewódzkich/Stołecznej Policji, partnerzy MSW realizujący projekty w ramach bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz przedstawiciele służb, podmiotów i organizacji pozarządowych, przedstawiciele świata nauki działający w tym obszarze.

Podczas seminarium wystawiono Etiudę teatralną pn. „*Poczekalnia*” Grupy „PaT” („*Profilaktyka a Ty*” - autor etiudy jest laureatem konkursu przeprowadzonego w ramach programu „Razem bezpiecznie”) oraz **pokaz mody dziecięcej „na odbłaski”**.

Natomiast wśród prezentowanych zagadnień w seminarium znalazły się tematy i zagadnienia dot.:

- problemu „(nie)widoczności pieszych na drodze”,
- nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych wpływających na bezpieczeństwo pieszych,
- nowoczesnych systemów czynnego i biernego bezpieczeństwa w samochodach poprawiających bezpieczeństwo pieszych,
- kształtowania właściwych nawyków w procesie szkolenia kierowców,
- promowania inicjatyw na rzecz bezpieczeństwa pieszych na świecie w kampaniach profilaktycznych.

2.5. Strona internetowa programu „Razem bezpiecznie” / Bank Dobrych Praktyk

- <http://razembezpieczniej.msw.gov.pl/>

Głównym założeniem i celem funkcjonowania strony internetowej Programu jest stworzenie ogólnopolskiej bazy „gotowych” i sprawdzonych pomysłów w zakresie poprawy bezpieczeństwa, które mogą pomóc w rozwiązywaniu konkretnych problemów danej społeczności lokalnej. Witryna, oprócz bieżących informacji związanych z realizacją Programu, zarówno o charakterze centralnym, jak i lokalnym zawiera materiały opracowane na potrzeby jego wdrożenia i realizacji – są to przede wszystkim dokumenty przygotowane dla potencjalnych beneficjentów, wnioskodawców i innych zainteresowanych podmiotów i instytucji. Do głównych działów umieszczonych na stronie zaliczyć należy: *procedury mechanizmu dofinansowania, sprawozdania roczne – raporty z ewaluacji, miasteczka ruchu drogowego, multimedia, kalendarium, opis i treść Programu, informacje dla partnerów chcących przyłączyć się do Programu, poradniki z zakresu bezpieczeństwa, mapa programu „Razem bezpiecznie” – Bank Dobrych Praktyk.*

Bank Dobrych Praktyk łączy doświadczenia administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji społecznych. Jest to bowiem podstawowy warunek skuteczności programu „Razem bezpiecznie”, którego istotą jest wymiana dobrych praktyk oraz sprawdzonych inicjatyw. W BDP zamieszczane są opisy wszystkich projektów dofinansowanych i zrealizowanych w ramach Programu z rezerwy celowej budżetu państwa oraz inicjatywy zewnętrzne, które zostały pozytywnie zweryfikowane i poddane ewaluacji. Strona internetowa jest na bieżąco aktualizowana.

III. Centralne akcje profilaktyczno-prewencyjne

3.1. Działania pn. „Bezpieczne wakacje ‘2013”

„Bezpieczne wakacje” były realizacją wspólnych inicjatyw administracji zespolonej oraz zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych i instytucji organizujących wypoczynek dzieciom i młodzieży.

Na podstawie zalecenia kierunkowego Podsekretarza Stanu w MSW w sprawie organizacji działań administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas letniego wypoczynku oraz w związku z przepisami ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz.U. Nr 31, poz. 206, z późn.zm.), w szczególności art. 22 pkt 2, wojewodowie, jako koordynatorzy podjęli działania zmierzające do realizacji zadań przez formacje i właściwe służby, odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa.

Założeniem towarzyszącym planowaniu działań pn. „Bezpieczne Wakacje” było ich zintegrowanie z rządowym programem ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”, zakładającym szczególną aktywność rządowej administracji publicznej m.in. w takich obszarach, jak bezpieczeństwo:

- w miejscu zamieszkania i miejscach publicznych,
- w szkole,
- w ruchu drogowym.

Podjęmowane działania profilaktyczno – prewencyjne na szczeblu wojewódzkim, w ramach akcji „Bezpieczne Wakacje” w 2013 roku, polegały głównie na:

- kontroli stanu technicznego autobusów, autokarów oraz pojazdów przewożących dzieci i młodzież,
- kontroli trzeźwości, stanu psychofizycznego, uprawnień, kwalifikacji itp. zawodowych kierowców wykonujących przewozy wakacyjne,
- zapewnieniu bezpieczeństwa na głównych ciągach komunikacyjnych i drogach dojazdowych do miejsc wypoczynku i miejsc atrakcyjnych turystycznie,
- zapewnieniu bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej i samochodowej, na dworcach, stacjach kolejowych, autobusowych oraz na szlakach komunikacyjnych, w szczególności pod kątem przeciwdziałania zjawisku narkomanii i alkoholizmu zwłaszcza małoletnich, pedofilii, a także przestępstw (rozbój i kradzież),
- monitoringu odpowiedniego oznakowania akwenów oraz kontroli kąpielisk, placów i miejsc do zabawy znajdujących się w ich pobliżu, a także monitoringu tzw. „dzikich kąpielisk”,
- kontroli zabezpieczeń przeciwpożarowych w bazach wypoczynkowych, w szczególności w miejscach pobytu dzieci i młodzieży,
- kontroli miejsc wypoczynku pod względem stanu technicznego i sanitarnego,
- wzmożonej kontroli rejonów przygranicznych i przejść granicznych w zakresie przestrzegania prawa oraz pod kątem zakazu sprzedaży małoletnim alkoholu i wyrobów tytoniowych,
- kontroli miejsc gromadzenia się nieletnich pod kątem zagrożenia narkomanią, alkoholizmem lub innymi patologiami,
- wzmożonych patrolach i interwencjach służb mających na celu przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z przestępczością pospolitą (zakłócenie porządku publicznego, wybryki grup młodzieżowych, wandalizm, agresja),
- przeprowadzeniu kontroli placówek, miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży, placów zabaw, boisk, miejsc masowej rozrywki, obiektów użyteczności publicznej itp.,
- kontrolowaniu miejsc sprzedaży alkoholu pod kątem ujawniania i eliminowania zjawiska sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom niepełnoletnim,
- kontrolowaniu miejsc zagrożonych zjawiskiem prostytucji lub seksualnego wykorzystywania osób małoletnich (parki, dworce PKS i PKP, tereny przydrożne),
- organizacji sezonowych posterunków Policji,
- organizowaniu pogadanek, spotkań, konkursów, prelekcji na temat bezpieczeństwa, zarówno przed wakacjami, jak i w trakcie letniego wypoczynku,
- prowadzeniu akcji informacyjno – promocyjnych w zakresie bezpiecznych zachowań podczas wakacji w lokalnych mediach.

Natomiast MSW w okresie wakacji podejmowało we współpracy z partnerami (*służbami, organizacjami pozarządowymi*) działania o charakterze ogólnopolskim tj.:

- kampania „**Rowerem bezpiecznie do celu**”,
- VIII Przystanek PaT, organizowany w ramach policyjnego programu profilaktycznego „**Profilaktyka a Ty**”,
- bieżąca prezentacja na stronie internetowej programu „Razem bezpieczniej” działań i inicjatyw lokalnych, podejmowanych podczas wakacji,³
- włączenie się do akcji Ministerstwa Sportu i Turystyki pt. „**Bezpieczna Woda**”.⁴

Kompleksowa informacja zbiorcza z działań administracji rządowej oraz samorządowej, w tym służb nadzorowanych przez MSW w okresie wakacji, zamieszczona jest na stronie internetowej programu „Razem bezpieczniej”.

³ w lipcu i sierpniu 2013 r. Wydział Profilaktyki DN zebrał i umieścił na stronie internetowej programu „Razem bezpieczniej” informacje nt. podjętych inicjatyw lokalnych, których *linki – odnośniki* zostały zebrane w postaci miesięcznych zestawień (*lipiec/sierpień*).

⁴ MSW udziela wsparcia akcji zainicjowanej przez Ministerstwo Sportu i Turystyki Pt. „Bezpieczna Woda” poprzez rozpropagowywanie materiałów i ulotek, dotyczących zasad bezpiecznego zachowania w wodzie, nad wodą oraz na wodzie podczas letniego wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej.

3.2. Ogólnopolska akcja profilaktyczna – VIII Przystanek „Profilaktyka a Ty”

Ogólnopolski program edukacyjno-profilaktyczny Komendy Głównej Policji „Profilaktyka a Ty”, kierowany jest do **młodzieży**. Idea PaT-u - *moda na życie bez uzależnień* - promowana przez młodych wśród młodych, to dialog wspierający systemowe rozwiązania edukacyjno-wychowawcze prowadzone przez różne resorty zaangażowane w ten proces, w tym MSW poprzez rządowy program ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”.

W programie PaT prowadzonych jest równolegle kilka działań:

- PaT/M (młodzież) – adresatem jest młodzież szkół ponadpodstawowych. Jego tematyka obejmuje profilaktykę dotyczącą zażywania narkotyków, dopalaczy, alkoholu oraz przeciwdziałania zachowaniom przemocowym.
- PaT/R (rodzice) – adresatem są rodzice młodzieży szkolnej.
- PaT/P (prezentacja) – adresatem są władze samorządowe, pedagodzy, wychowawcy i policjanci.
- PaT/E (edukacja) – szkolenie dla nauczycieli/animatorów do funkcji eksperta PaT.
- PaT/L (liderzy) – adresatem są młodzieżowi liderzy PaT z całego kraju.

W ramach działań programu „Profilaktyka a Ty” od 2006 roku prowadzona jest ogólnopolska Akcja edukacyjno-profilaktyczna „Przystanek PaT”, współfinansowana z programu „Razem bezpiecznie”.

W roku 2013 VIII Ogólnopolski Przystanek PaT, odbył się od 9 do 13 lipca w Łodzi. Łącznie uczestniczyło w nim ponad 2.000 osób. Program VIII Przystanku PaT realizował 280 osobowy zespół funkcyjnych: sztabowcy zarządzający Akcją (30 policjantów, urzędników i pedagogów), instruktorzy warsztatów z Brazylii, RPA, Niemiec, Słowacji i Polski (40 zawodowców profesji artystycznych, sportowych i naukowych), PaTrolowcy czyli harcerze oraz uczniowie klas mundurowych (120), którzy pełnili całodobową służbę wartowniczą, patrolową i informacyjną, liderzy programu PaT (50) pełniący funkcje administracyjne, logistyczne, dokumentacji filmowej i fotograficznej, studenci skierowani na praktyki przez wyższe uczelnie (40), którzy prowadzili animacje oraz wspierali ratowników medycznych. W Przystanku uczestniczyła młodzież szkół ponadpodstawowych pod opieką wychowawców z ponad 100 miejscowości. Ponadto na zaproszenie Policji łódzkiego garnizonu w Przystanku wzięła udział 20 osobowa grupa młodzieży z Ukrainy Obwodu Chmielnickiego. Samorząd województwa łódzkiego zaprosił także gości z Węgier i Niemiec. Po raz pierwszy w historii Przystanku PaT z rozpoczęcia Akcji oraz Gali Finałowej przeprowadzona została bezpośrednia transmisja internetowa zrealizowana przez inżynierów Politechniki Łódzkiej. Na 4 działających równolegle scenach Przystanku odbywały się spektakle edukacyjno-profilaktyczne (45 przedstawień), koncerty muzyczne (6), wieczory piosenki aktorskiej (3), wieczory poetyckie (3) oraz nocne rozmowy filozoficzne (4). W godzinach popołudniowych zawodowi instruktorzy prowadzili równocześnie 40 warsztatów artystycznych, sportowych, naukowych i technicznych. Każdego dnia odbywały się obowiązkowe warsztaty profilaktyczne wzmacniające postawy asertywne oraz podejmujące tematykę zagrożeń i promowania mody na życie wolne od uzależnień. Dodatkowo przeprowadzone zostały 2 projekty plenerowe. Pierwszy z nich „Spacer z teatrem” na terenie parku im. Króla Józefa Poniatowskiego był kostiumową kompilacją fragmentów sztuk Moliera, Szekspira i Fredry. Drugim działaniem plenerowym była PaTosfera w centrum Łodzi na ul. Piotrkowskiej. Wzięło w niej udział prawie 3 tysiące osób licząc obecność mieszkańców, turystów i PaTowiczów. Podczas PaTosfery z racji Roku Tuwima odbyło się „Wielkie Czytanie Tuwima” fragmentu „Kwiatów polskich” przy ławeczce Juliana Tuwima na Piotrkowskiej. Razem z młodzieżą utwory Tuwima czytali pedagodzy, policjanci, mieszkańcy oraz władze samorządowe miasta i województwa.

Podczas Gali Finałowej wystąpiła akrobatyczna grupa młodzieżowa z Ukrainy, Orkiestra Reprezentacyjna Policji z Warszawy oraz uczestnicy warsztatów artystycznych. Galę zakończył specjalnie przygotowany pokaz światła laserowego.

Ponadto podczas VIII Przystanku PaT przeprowadzona została po raz pierwszy profesjonalna ewaluacja tego przedsięwzięcia (*Badanie ilościowe diagnostyczne „Tacy jesteśmy – czyli młodzież w programie „Profilaktyka a Ty”*).

Celem badania było zapoznanie się z opiniami młodych ludzi uczestniczących w programie PaT, na temat roli programu w podejmowaniu przez nich decyzji, dotyczących sięgania po substancje psychoaktywne.

W grupie uczestników, którzy deklarowali, że kiedykolwiek używali narkotyków niemal 2/3 - 65,8% zadeklarowało, że odkąd działają w PaT w ogóle przestali sięgać po narkotyki. Niemal 1/3 stwierdziła, że używa narkotyków rzadziej, a tylko 2,3% wskazało, że PaT nie zmienił ich postawy.

3.3. Ogólnopolska Kampania „Rowerem bezpiecznie do celu”

Głównym założeniem realizowanej od 2008 roku, w okresie letniego wypoczynku kampanii „**Rowerem bezpiecznie do celu**”, jest promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży. Kampania przeprowadzana jest corocznie od 6 lat na terenie całego kraju od czerwca do końca sierpnia. Oddziaływanie edukacyjne kampanii przyczynić się ma do podniesienia świadomości rowerzystów na temat zagrożeń, z którymi mogą spotkać się na drogach oraz wyrobienia nawyku poszanowania przepisów prawa o ruchu drogowym.

Realizując w 2013 roku założenia ogólnopolskiej kampanii pn. „**Rowerem bezpiecznie do celu**” policjanci w całym kraju przeprowadzili szereg działań zarówno edukacyjno-profilaktycznych, jak również prewencyjno-kontrolnych (*opis działań w poszczególnych województwach załączony w informacji szczegółowej*). W celu upowszechnienia idei Kampanii oraz zwrócenia uwagi na problem bezpieczeństwa niechronionych użytkowników dróg publicznych, w szczególności *rowerzystów*, zorganizowano w dniu **1 czerwca 2013 roku** w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka, przejazd ulicami Warszawy na rowerach, spod Stadionu Narodowego do Parku Agrykola. W przejeździe rowerowym udział wzięli zaproszeni goście, mieszkańcy Warszawy, przedstawiciele organizacji pozarządowych promujących *bezpieczną jazdę na rowerze*. Na terenie Parku Agrykola zorganizowany został piknik rodzinny pn. „**Razem bezpiecznie dla dzieci**”. W trakcie trwania Pikniku działało *mobilne miasteczko ruchu drogowego*, w którym dzieci mogły sprawdzić swoje umiejętności z zakresu wiedzy prawa o ruchu drogowym i *zdać egzamin na kartę rowerową*. Na terenie miasteczka odbywało się znakowanie rowerów, przeprowadzono konkursy, turnieje oraz pokazy sprzętu wykorzystywanego w codziennej służbie przez Policję, Straż Graniczną, Państwową Straż Pożarną oraz Żandarmerię Wojskową (MON). Uczestnicy otrzymali nagrody w postaci kasków ochronnych, odblaskowych kamizelek, opasek i innych akcesoriów związanych z bezpieczeństwem. We wszystkich województwach odbywały się spotkania informacyjne w przedszkolach, szkołach, na koloniach, półkoloniach, obozach, z dziećmi, młodzieżą i nauczycielami, dotyczące bezpiecznych zachowań na drodze, wyposażenia roweru, oświetlenia oraz elementów podnoszących bezpieczeństwo rowerzysty. Promowano bezpieczne uczestnictwo w ruchu drogowym poprzez pogadanki, pokazy, prelekcje. Uczono przepisów ruchu drogowego dotyczących rowerzystów, zasad pierwszej pomocy.

Policjanci aktywnie uczestniczyli również w festynach, imprezach plenerowych, podczas których realizowano szeroko pojętą profilaktykę rowerową. Organizowano konkursy sprawnościowe jazdy rowerem, konkursy plastyczne dla najmłodszych, turnieje BRD, pogadanki, znakowanie rowerów, egzaminy na kartę rowerową. Promowano bezpieczeństwo wśród rowerzystów, a także uświadamiano kierujących pojazdami silnikowymi, że kierujący rowerami są pełnoprawnymi uczestnikami ruchu drogowego.

Policjanci we wszystkich województwach wykonywali również zadania związane z kontrolą ukierunkowaną na niechronionych uczestników ruchu drogowego, w tym rowerzystów. Egzekwowano przestrzeganie przepisów ruchu drogowego przez osoby kierujące rowerami, w tym zwracając szczególną uwagę na ich obowiązkowe wyposażenie. Prowadzono kontrolę rowerzystów pod kątem stanu trzeźwości oraz prawidłowego oświetlenia podczas poruszania się po drogach. Za pomocą lokalnych środków masowego przekazu oraz stron internetowych komend informowano o kampanii, przypominano o przestrzeganiu przepisów ruchu drogowego, apelowano, aby pamiętać o bezpieczeństwie podczas jazdy rowerem, o elementach odblaskowych itd.

Kampania „Rowerem bezpiecznie do celu” została wpisana na listę przedsięwzięć realizowanych w ramach Dekady Działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego (Decade of Action for Road Safety), zainaugurowanej 11 maja 2011 r. w Sejmie RP. (*Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych ogłosiło lata 2011-2020 Dekadą Działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego (Decade of Action for Road Safety)*).

Instytucje partnerskie działań MSW w ramach Kampanii: m. st. Warszawa, Państwowa Straż Pożarna, Straż Graniczna, Komenda Główna Policji, Komenda Stołeczna Policji, Żandarmeria Wojskowa (MON), Straż

Miejska m.st. Warszawy, Polski Czerwony Krzyż, Stołeczna Estrada, Fundacja "Kierowca Bezpieczny", Moto-Medic, Fundacja "Jedź Bezpiecznie", ZSSiL nr 2 W-wa. Partner medialny: Polskie Radio Program 1.

3.4. Konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego „Kibicuję bezpiecznie”, jako kontynuacja konkursu „Bezpieczeństwo imprez sportowych”

W 2013 roku MSW, w kontynuacji dotychczasowego konkursu pn. „Bezpieczeństwo imprez sportowych” przeprowadziło konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego pn. „Kibicuję bezpiecznie”. Regulamin konkursu przewidywał w ramach zgłoszonych projektów realizację następujących zadań:

- popularyzowanie wśród dzieci i młodzieży zasady „fair play” oraz zasad kulturalnego i bezpiecznego kibicowania zawodnikom biorącym udział w rywalizacji,
- propagowanie wiedzy w zakresie konsekwencji prawnych wiążących się z niewłaściwym zachowaniem podczas imprez sportowych,
- kształtowanie wśród dzieci i młodzieży nawyków prawidłowego zachowania się w trakcie kibicowania.

Na nagrody dla zwycięskich jednostek samorządu terytorialnego MSW przeznaczyło 150.000 zł. Spośród 20 projektów, które w ramach konkursu „Kibicuję bezpiecznie”, wpłynęły do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wybrano 3 najlepsze. Pierwsze miejsce zajął Urząd Miasta Częstochowa - 70 tys. zł, drugie – Starostwo Powiatowe w Chojnicach – 50 tys. zł, trzecie – Urząd Miasta Chorzów – 30 tys. zł.

3.5. Współpraca w ramach organizacji i przeprowadzenia Turniejów BRD:

- *Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów;*
- *Ogólnopolskiego Turnieju Motoryzacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych;*
- *„Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla uczniów Szkół Specjalnych i Specjalnych Ośrodków Szkolno – Wychowawczych,*

poprzez finansowe i organizacyjne wsparcie MSW Turniejów w ramach Porozumienia o współpracy z PZMot., MSWiA, MI, KGP z dn. 1 czerwca 2011 r. (w ramach programu „Razem bezpiecznie” w 2013 roku zostały ufundowane nagrody główne dla zwycięzców turniejów).

Finał XXXVI Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym odbył się w dniach 4-6 czerwca 2013 w Jaśle, organizatorem był Zarząd Okręgowy PZM w Rzeszowie, Jasielski Klub Motorowy i Ratownictwa Drogowego oraz Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Krośnie, Przemyślu, Rzeszowie i Tarnobrzegu.

Finał XVII Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego odbył się w dniach 7-8 czerwca 2013 w Poznaniu, organizatorem był Zarząd Okręgowy w Poznaniu, Automobilklub Wielkopolski, WORD-y w Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile, Policja i Kuratorium Oświaty.

Finał V Ogólnopolskiego Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym dla Uczniów Szkół Specjalnych i Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych odbył się w dniach 12-14 czerwca 2013 w Wiechlicach, a organizatorem był Zarząd Okręgowy w Zielonej Górze, Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego w Gorzowie Wielkopolskim i Zielonej Górze.

Turnieje mają charakter edukacyjny i przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy i kwalifikacji młodych uczestników ruchu drogowego. Ich podstawowym założeniem organizacyjnym jest wieloetapowość - obejmują szerokie rzesze dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjalnych. Dzięki swojemu zasięgowi i opracowanej przez specjalistów Komendy Głównej Policji formie, stanowią one rodzaj programu edukacyjnego, przygotowującego dzieci i młodzież do bezpiecznego, odpowiedzialnego uczestnictwa w ruchu drogowym. Pierwszym etapem turniejów są eliminacje na szczeblu gminy, następnym eliminacje powiatowe i wojewódzkie, każda edycja kończy się finałem ogólnopolskim, do których docierają uczestnicy wyłonieni w eliminacjach niższego szczebla.

Dzięki turniejom najmłodsi uczestnicy ruchu drogowego chętniej zapoznają się z problematyką związaną z przepisami prawa o ruchu drogowym, a także udzielaniem pierwszej pomocy przedmedycznej i innymi zagadnieniami dotyczącymi bezpiecznego i kulturalnego poruszania się po drogach.

Turniej Motoryzacyjny, skierowany do młodzieży szkół średnich, ukierunkowany jest na podwyższanie umiejętności technicznych kierowania pojazdem, zwiększenie świadomości o istniejących zagrożeniach wśród uczestników ruchu drogowego, a także kształtowanie właściwego zachowania na drogach publicznych. Turnieje pełnią rolę edukacyjną w tym zakresie. Jest to tym bardziej istotne, gdyż osoby w przedziale wieku 18-24, kierujące pojazdami, stwarzają znacznie większe zagrożenie w ruchu drogowym niż pozostali kierujący.

Organizatorzy szacują, że we wszystkich etapach Turniejów w 2013 r. wzięło udział ponad **100.000 uczniów** – tj. ok. 2.000 szkół, z tego 40% w Ogólnopolskim Turnieju Motoryzacyjnym, 60% w Turnieju BRD - po połowie szkoły podstawowe i ponadpodstawowe. **Organizatorzy i partnerzy:** PZMot., KGP, MSW, kuratoria oświaty, wojewódzkie rady BRD, Stowarzyszenie Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego.

3.6. „Ogólnopolska Noc Profilaktyki”

Ogólnopolska Noc Profilaktyki w 2013 roku zgromadziła w całym kraju 43 tysiące osób. Na apel MSW kierowany do Wojewodów oraz inicjatywy społeczności PaT (Profilaktyka a Ty), odpowiedziało pozytywnie ponad 460 jednostek samorządowych.

Zaproponowana przez Komendę Główną Policji, ogólnopolska, integracyjna akcja programu „Profilaktyka a Ty”, instytucjonalna i środowiskowa, wpisuje się w założenia rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „**Razem bezpiecznie**”. Partnerem inicjatywy jest także Ministerstwo Edukacji Narodowej.

Już w 2012 r. akcja „Warszawska Noc Profilaktyki” roku była pilotażem projektu, planowanego do realizacji od 2013 r. (*Ogólnopolska Noc Profilaktyki*) na terenie całego kraju w oparciu o współpracę Komendy Głównej Policji z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Ministerstwem Edukacji oraz z samorządem lokalnym. Pomysł wzorowany był na powodzeniu i społecznej akceptacji „*Nocy Muzeów*”, która z pomysłu grupy entuzjastów przekształciła się w masowe, ogólnopolskie wydarzenie. Wzorując się na tym doświadczeniu, przeprowadzone zostały interaktywne działania o treściach profilaktycznych, w sposób atrakcyjny, dynamiczny i innowacyjny, oparty na profilaktyce rówieśniczej.

Celem *akcji* jest wzmocnienie profilaktyki twórczej oraz edukacja młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania zjawiskom patologii społecznej, a także promocja innowacyjnych działań profilaktycznych.

Organizowany w 2012 roku pilotażowy projekt *Warszawskiej Nocy Profilaktyki* potwierdził potrzebę rozwinięcia tej inicjatywy na cały kraj. Projekt kierowany był do wszystkich pokoleń, grup zawodowych i społecznych. Przesłaniem tego działania, budowanego na profilaktyce rówieśniczej było **promowanie mody na życie wolne od uzależnień**.

3.7. Poradniki

W celu upowszechnienia wiedzy wśród społeczeństwa w latach 2007/2008 opracowano, a zaktualizowano w 2013 r. we współpracy z Policją, Strażą Graniczną i Państwową Strażą Pożarną poradniki tematyczne:

- „*Jak unikać zagrożeń*”,
- „*Jak bezpiecznie przekraczać granice Polski*”,
- „*Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie*”,
- „*O pożarach i innych zagrożeniach*” - nowość
- „*Jeśli musisz zeznawać – rola świadka w postępowaniu karnym*”,
- „*Karta rowerowa w szkole*”.

Poradniki te stanowią corocznie uaktualniany zbiór informacji i wiedzy z zakresu *wiktyologii* oraz przyczyn powstawania *najczęstszych zagrożeń*. Kolportowane są przy okazji organizacji wszystkich spotkań związanych z realizacją Programu. Treść poradników jest także zamieszczana na stronie

internetowej programu „Razem bezpiecznie”. Z uwagi na formę oraz zakres merytoryczny publikacje te spotykają się z ogromnym zainteresowaniem.

IV. Promocja Programu

4.1. Spot podsumowująco-informacyjny dotyczący programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”

W 2010 r. przygotowano i wydano główny dokument filmowy służący do promocji dotychczasowych działań i bieżących realizacji, przeprowadzonych w trakcie praktycznego wdrażania zadania. Spot ten na bieżąco wykorzystywany jest przede wszystkim jako promocja Programu, zachęta do udziału w nim, emitowany podczas konferencji, seminariów na poziomie centralnym, a także lokalnym. Materiał w wersji polskiej i angielskiej zamieszczony został na stronie internetowej Programu oraz serwisie youtube:

<http://www.youtube.com/watch?v=LVS9pN5YMIk> - polska wersja językowa,

<http://www.youtube.com/watch?v=YdgxSztY0bY> - angielska wersja językowa.

Całość przedsięwzięć dot. przedmiotowego zakresu, który obejmował program „Razem bezpiecznie” za rok 2013 przedstawiał film podsumowujący ten okres, zaprezentowany podczas konferencji podsumowującej realizację Programu w dniu 4 marca 2014 r.:

<https://msw.gov.pl/pl/aktualnosci/11860,Liderzy-programu-Razem-Bezpiecznie-nagrodzeni-w-MSW.html>

4.2. Promocja działań „Razem bezpiecznie” na forum międzynarodowym

EUCPN (Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości)

Europejska Sieć Prewencji Kryminalnej została powołana na mocy decyzji Rady UE z dnia 28 maja 2001 r., w wyniku realizacji postanowień szczytu w Tampere. Głównym zadaniem EUCPN jest rozwijanie programów profilaktycznych dla wszelkich rodzajów przestępczości, ze szczególnym uwzględnieniem zachowań osób nieletnich, przestępczości miejskiej i narkotykowej, na poziomie Unii Europejskiej, a także wspieranie programów i działań krajowych oraz lokalnych.

Decyzja z 2001 roku utraciła moc, z chwilą wejścia w życie nowej Decyzji Rady 2009/902/WsiSW z dnia 30 listopada 2009 roku ustanawiającej Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości i uchylającą decyzję 2001/427/WSiSW.

Od chwili wejścia do Unii Europejskiej, Polska uczestniczy w pracach EUCPN poprzez Krajowego Przedstawiciela (obecnie reprezentant MSW). EUCPN przyczynia się do rozwoju różnych aspektów zapobiegania przestępczości na poziomie Unii Europejskiej oraz wspiera działania z zakresu zapobiegania przestępczości na poziomie krajowymi i lokalnym. Zgodnie z nową decyzją, do zadań Sieci należy między innymi:

- ułatwianie współpracy, wymiany informacji między podmiotami zajmującymi się zapobieganiem przestępczości,
- zbieranie i przekazywanie informacji, w tym dobrych praktyk w zakresie prowadzonych działań w dziedzinie zapobiegania przestępczości,
- organizowanie konferencji, a w szczególności dorocznej konferencji dotyczącej dobrych praktyk oraz innych działań, w tym w zakresie dorocznej europejskiej nagrody w dziedzinie zapobiegania przestępczości.

W związku z tym ostatnim działaniem Sieci, w dniach 11-12 grudnia 2013 roku w Wilnie (Litwa) odbyła się Konferencja Dobrych Praktyk poświęcona zapobieganiu przemocy domowej. W trakcie konferencji został zaprezentowany polski projekt pn. „*Kraina Światlików – pilotażowy program profilaktyki przemocy wobec małych dzieci*”, Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Sosnowcu. Jego celem jest profilaktyka rozwoju emocjonalnego dziecka – zwiększenie wiedzy i świadomości emocjonalnej. Program

obejmuje kompleksowe działania kierowane do dzieci, rodziców, pracowników przedszkoli oraz innych instytucji. Najważniejszym narzędziem projektu jest bajka i jej terapeutyczne oddziaływanie – „to ona przeprowadzi dzieci przez świat, w którym doświadczają różnych sytuacji i różnych emocji”.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę na fakt, iż w 2013 roku polski projekt Fundacji Dzieci Niczyje „**Nie przegraj**”, realizowany ze środków programu „Razem bezpiecznie” został włączony, jako przykład projektu, w ramach którego ewaluacja została przeprowadzona w sposób „modelowy”, do opracowanego w ramach EUCPN Podręcznika dotyczącego ewaluacji projektów na rzecz zapobiegania przestępczości (ang. „Toolbox 3. Evaluation of crime prevention initiatives”). Przedmiotowy podręcznik jest dostępny w polskiej wersji językowej na stronie:

<https://www.msw.gov.pl/pl/wspolpraca-miedzynarod/eucpn-europejska-siec/aktualnosci/11684,Podrecznik-dotyczacy-ewaluacji-projektow-na-rzecz-zapobiegania-przestepczosci.html>

Ponadto w tymże roku EUCPN po raz pierwszy objęła patronatem honorowym organizowaną w Polsce międzynarodową konferencję Uniwersytetu Jagiellońskiego pn. „Bezpieczny powiat. Wyzwania dla społeczności lokalnych”.

V. Finansowanie programu „Razem bezpiecznie”

W budżecie państwa na rok 2013, w ramach rezerwy celowej na realizację programu „Razem bezpiecznie” zabezpieczono kwotę **3.000.000** zł na aktywizację społeczności lokalnych. Kwota ta została przekazana do budżetów wojewodów na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

W celu monitorowania realizacji programu pn. *Rządowy program ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”* był używany miernik: *Wskaźnik dynamiki projektów z zakresu ograniczania społecznych zachowań objętych dofinansowaniem w stosunku do projektów objętych dofinansowaniem w roku bazowym – 40 projektów, co stanowi 100%*. Miernik w planie budżetu zadaniowego na 2013 rok dotyczy działania *realizacja programu rządowego ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”* (kod klasyfikacji budżetowej 2.1.5.4.).

Tabela nr 1.

Informacja o środkach finansowych przyznanych z rezerwy celowej w latach 2007-2013 dla poszczególnych województw na realizację projektów - listy rankingowe sporządzane corocznie w ramach programu „Razem bezpiecznie”

WOJEWÓDZTWO	Kwota dofinansowania /przyznana/ /zł/		
	2007 - 2011	2012	2013
Dolnośląskie	941.361,00	267.700,00	0
Kujawsko-pomorskie	642.420,00	0	0
Lubelskie	459.481,00	100.000,00	243.443,00
Lubuskie	1.681.520,00	200.000,00	100.000,00
Łódzkie	461.560,00	235.850,00	208.000,00
Małopolskie	568.576,00	0	0
Mazowieckie	1.803.788,00	498.000,00	478.458,00
Opolskie	665.235,00	127.000,00	338.071,00
Podkarpackie	611.706,00	67.600,00	122.770,00
Podlaskie	704.561,00	100.000,00	248.764,00
Pomorskie	808.521,00	99.200,00	115.032,00
Śląskie	972.297,00	267.000,00	393.882,00
Świętokrzyskie	1.165.892,00	400.000,00	100.000,00
Warmińsko-mazurskie	1.019.835,00	218.850,00	76.900,00
Wielkopolskie	704.945,00	132.000,00	115.500,00
Zachodniopomorskie	1.148.532,00	186.800,00	305.820,00
Razem	14.360.230,00	2.900.000,00	2.846.640,00

Do MSW z urzędów wojewódzkich w 2013 wpłynęły **110** projekty na łączną sumę **7.775.357,20** zł. Wszystkie projekty oceniane były m.in. zgodnie z kryteriami:

- *uzasadnienie potrzeby realizacji projektu;*
- *znaczenie zadania dla realizowanych kierunków i celów programu „Razem bezpiecznie”;*
- *spodziewane rezultaty realizacji projektu;*
- *wysokość środków na realizację projektu;*
- *termin i miejsce realizacji projektu.*

Zespół koordynujący program „Razem bezpiecznie” rekomendował **przyznanie dotacji dla 35 projektów na kwotę 2.500.000 zł.**

Pozostałe **500.000 zł** Zespół postanowił przeznaczyć na dofinansowanie projektów wybranych i rekomendowanych w ramach Zespołu:

- 200.000 zł – Obywatelskie Forum Bezpieczeństwa – woj. mazowieckie,
- 150.000 zł – organizacja i przeprowadzenie VIII Przystanku „PaT” – woj. łódzkie,
- 150.000 zł - konkurs „Kibicuję bezpiecznie”.

Wojewodowie po przeprowadzeniu konkursów dla organizacji pozarządowych oraz po podpisaniu porozumień administracyjnych z jednostkami samorządu terytorialnego, wystąpili do Ministra Finansów z wnioskami o zwiększenie budżetów województw ze środków rezerwy celowej.

Tabela nr 2.

Liczba projektów zgłoszonych przez Wojewodów

Rok	Liczba projektów zgłoszonych przez Wojewodów do MSWiA/MSW do dofinansowania	Liczba projektów zgłoszonych przez Wojewodów do MSWiA/MSW do konkursów – „Miasteczka Ruchu Drogowego”, „Bezpieczeństwo Imprez Sportowych” oraz „Kibicuję bezpiecznie”(MRD/BIS/Kibicuję bezpiecznie)
2007	94	-
2008	77	52 (MRD)
2009	85	52 (MRD i BIS)
2010	109	37 (MRD i BIS)
2011	103	21 (BIS)
2012	104	22 (BIS)
2013	110	20 („Kibicuję bezpiecznie”)

Tabela nr 3.

Podział środków w 2013 r. w odniesieniu do obszarów działania Programu

OBSZAR	LICZBA PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH	KWOTA DOFINANSOWANIA /zł/
1. BEZPIECZEŃSTWO W SZKOLE	17	996.984
2. PRZEMOC W RODZINIE	10	802.662
3. BEZPIECZEŃSTWO W RUCHU DROGOWYM	2	196.794
4. OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	1	45.520
5. BEZPIECZEŃSTWO W DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.	1	100.000
6. BEZPIECZEŃSTWO W MIEJSCACH PUBLICZNYCH I M.Z.	4	354.680
RAZEM:	35	2.496.640

Tabela nr 4.

Rezerwa celowa budżetu państwa w 2013 r. w odniesieniu do podziału na województwa

WOJEWÓDZTWO	Podział z rezerwy celowej (pula 2.900.000 zł)		NAGRODY KONKURSOWE (pula 100.000 zł) PRZYZNANE/ WYKORZYSTANE /zł/
	ŚRODKI PRZYZNANE /zł/	ŚRODKI WYKORZYSTANE /zł/	
Lubelskie	243.443,00	241.853,16	
Lubuskie	100.000,00	100.000,00	
Łódzkie	208.000,00	208.000,00	
Mazowieckie	478.458,00	475.149,45	
Opolskie	338.071,00	335.316,58	
Podkarpackie	122.770,00	119.324,00	
Podlaskie	248.764,00	246.389,79	
Pomorskie	115.032,00	114.217,98	50.000,00/ 49.999,36
Śląskie	393.882,00	377.415,05	70.000,00/70.000,00 30.000,00/29.997,81
Świętokrzyskie	100.000,00	100.000,00	
Warmińsko-Mazurskie	76.900,00	76.900,00	
Wielkopolskie	115.500,00	109.567,32	
Zachodniopomorskie	305.820,00	301.950,22	
RAZEM	2.996.640,00	2.806.083,55	150.000,00/ 149.997,17
Ogółem wydatkowanie - na projekty i konkurs		2.956.080,72 (2.956.081 zł)	

- W 2013 r., w sumie dofinansowano 40 projektów, co daje wykonanie miernika na poziomie 100 %. Plan na 2013 rok - w części 83 (rezerwy celowej) środki w wysokości 3.000.000,00 zł. Wykonanie na koniec 2013 r. – 2 956 080,72 zł (99%). Nie wydatkowano - 43 919,28 zł

Przyczyny niewydania rezerwy celowej przez urzędy wojewódzkie to m.in. wydatkowanie mniejszych kwot, niż zakładano w kosztorysach projektów.

Tabela nr 5.

Wykorzystanie środków przeznaczonych na realizację działań o charakterze centralnym

LP.	ZREALIZOWANE DZIAŁANIA	WYDATKOWANA KWOTA /zł/
	środki po zmianach w MSW- 230.000 zł	195.419,58 zł
1.	Druk poradników z zakresu bezpiecznych zachowań	24.971,46
2.	Konferencja podsumowująca podjęte działania w ramach programu „Razem bezpiecznie”	17.725,04
3.	Zakup materiałów promocyjnych (odblaskowych) z logotypem programu „Razem bezpiecznie” oraz kasków i lampek rowerowych	39.959,99
4.	Zakup nagród dla zwycięzców w Turniejach Motoryzacyjnych oraz w Mistrzostwach Świata w Piłce Nożnej dla dzieci z domów dziecka	17.326,66
5.	Współorganizacja z Komendą Stołeczną Policji – Konferencji „Reaguj. Nie toleruj” (catering)	6.360,00
6.	Spotkanie koordynatorów programu „Razem bezpiecznie”.	5.640,00
7.	Zakup materiałów promujących program „Razem bezpiecznie” (długopis z pen-drive, latarki, podstawki pod komórkę, notesik na lodówkę z logotypem programu) oraz natyramy, sztalugi i roll-up	17.775,48
8.	Wykonanie – przez okres trzech lat (2013-2015) – Corocznego Raportu z badania efektywności programów lokalnych w ramach Programu „Razem bezpiecznie”, realizowanych we wszystkich obszarach wsparcia programu oraz wykonanie Raportu podsumowującego badania ewaluacyjne efektywności programów lokalnych dofinansowywanych w ramach Programu „Razem bezpiecznie” za lata 2013 – 2015	9.000,00
9.	Piknik z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka na Agrykoli (catering)	1.056,00
10.	Współorganizacja seminarium BRD	9.700,00
11.	Wykonanie 2 filmów z realizacji programu „Razem bezpiecznie” w 2012 i 2013 roku	16.999,95
12.	Zakup czujek tlenu węgla – akcja „Nie dla czadu”.	28.905,00
	Środki przekazane do KGP– 110.000 zł	109.969,39
13.	Środki przekazane dla KGP na realizację programu „Profilaktyka a Ty”	79.999,39
14.	Środki przekazane dla KGP na realizację Obywatelskiego Forum Bezpieczeństwa (realizacja spektaklu i widowiska, catering dla młodzieży)	29.970,00
	RAZEM:	305.388,97 zł

Plan na 2013 rok – w części 42 (sprawy wewnętrzne) środki w wysokości 320.000 zł rozdysponowano w następujący sposób:

- przekazano dla Komendy Głównej Policji: 80.000 zł na realizację programu profilaktyczno-edukacyjnego „PaT”, wydatkowano 79.999,39 zł;
- przekazano dla Komendy Głównej Policji: 30.000 zł na realizację Obywatelskiego Forum Bezpieczeństwa (realizacja spektaklu i widowiska przez „PaT”, catering dla młodzieży) - 29.970,00 zł;

- z pozostałej kwoty 210.000 zł wydatkowano 195.419,58 zł (DN MSW);
Wykonanie na koniec 2013 r. – 195.419,58 zł (93%) i 109.969,39 zł (100%).

Przyczyny niewydania środków finansowych MSW to m. in. wyłonienie Wykonawcy na Wykonanie – przez okres trzech lat (2013-2015) – Corocznego **Raportu** z badania efektywności programów lokalnych w ramach Programu „Razem bezpiecznie”, realizowanych we wszystkich obszarach wsparcia programu oraz wykonanie Raportu podsumowującego badania ewaluacyjne efektywności programów lokalnych dofinansowywanych w ramach Programu „Razem bezpiecznie” za lata 2013 – 2015 za niższą kwotę, niż szacowano przy opracowaniu dokumentacji przetargowej.

VI. Ewaluacja programu „Razem bezpiecznie”

6.1. Realizacja zadania „Badanie efektywności programów lokalnych w ramach programu „Razem bezpiecznie”, dofinansowanych i realizowanych we wszystkich obszarach wsparcia Programu”

W ramach programu „Razem bezpiecznie” Departament Nadzoru MSW zaplanował przeprowadzenie badań sprawdzających *efektywność wybranych programów lokalnych* realizowanych w ramach Programu. Zgodnie z założeniami badania te pozwolą na ocenę działania i skuteczności realizacji Programu. Ich wyniki, jak już wcześniej wskazano, będą także pomocne przy opracowywaniu propozycji dalszej realizacji Programu, po zakończeniu obecnej edycji, która zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów Nr 210/2006 z dnia 18 grudnia 2006 r. (z póź. zm.) przewidziana jest do 2015 roku.

Wyłoniona w drodze przetargu jako wykonawca firma EU-CONSULT sp. z o.o. z siedzibą w Gdańsku, będzie przez okres trzech lat (2013-2015) prowadziła badania efektywności projektów lokalnych w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „**Razem bezpiecznie**”, dofinansowanych i realizowanych we wszystkich obszarach wsparcia Programu. Raporty Roczne obejmą ocenę projektów w wytypowanych województwach. Realizacja badania umożliwi ocenę mechanizmów działania Programu oraz wypracowanie rekomendacji.

Projekt obejmuje analizę źródeł monitoringu rezultatów adekwatnych do założeń przedstawionych we wnioskach o dofinansowanie poszczególnych zrealizowanych już projektów lokalnych w ramach programu „Razem bezpiecznie”. Uzupełnienie badań stanowią ankiety internetowe oraz telefoniczne wywiady z członkami kadry koordynującej z ramienia projektodawców (*stanowiące jakościowe uzupełnienie danych z kwestionariuszy*).

Raport z badań programu „Razem bezpiecznie” - efektywności projektów lokalnych w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „**Razem bezpiecznie**”, dofinansowanych i realizowanych we wszystkich obszarach wsparcia Programu jest umieszczony na stronie programu „Razem bezpiecznie” oraz stanowi załącznik nr 3 do Sprawozdania.

VII. Działania w ramach programu „Razem bezpiecznie” wpisane do Programu, realizowane z wykorzystaniem jego logo

- Program „**Przeciwdziałanie poprzez sport agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży**”

Program realizowany jest w formie ogólnopolskiej, na mocy porozumienia z dnia 5 listopada 2008 r. pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSW), Ministrem Zdrowia, Ministrem Edukacji Narodowej, Ministrem Sportu i Turystyki oraz Ministrem Sprawiedliwości. Inicjatywa realizacji

programu zrodziła się w województwie warmińsko-mazurskim, gdzie projekt przygotowano. W wyniku przeprowadzonych działań promocyjnych do programu przystąpiło 16 województw. Podmioty realizujące program mogły ubiegać się o dofinansowanie następujących zadań:

- a) organizację imprez sportowych dla dzieci i młodzieży,
- b) promocję programu,
- c) organizację obozów sportowych dla dzieci i młodzieży w ramach akcji *sportowe wakacje*.

Działania w ramach tego programu są spójne z rządowym programem „Razem bezpiecznie”. W ramach programu w latach 2009 - 2013 realizowane było w każdym roku, wydanie poradnika „**Programu przeciwdziałania poprzez sport agresji i patologii wśród dzieci i młodzieży – poradnik uczestnika programu**”.

- Obywatelskie Forum Bezpieczeństwa

W dniu 5 października 2013 r. na terenie Centrum Konferencyjnego Legia Pepsi Arena w Warszawie odbyło się **Obywatelskie Forum Bezpieczeństwa** (OFB), które objęte zostało Honorowym Patronatem Ministra Spraw Wewnętrznych. Przedsięwzięcie to, na zlecenie Wojewody Mazowieckiego zorganizowała organizacja pozarządowa - Fundacja „Oswoić stres”, wyłoniona na podstawie rozpisanego otwartego konkursu na organizację przedmiotowego zadania przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki (zgodnie z procedurami dofinansowania projektów w ramach programu „Razem bezpiecznie”). Celem OFB było propagowanie działalności trzeciego sektora w obszarze bezpieczeństwa publicznego oraz promowanie współpracy między tymże sektorem, a służbami nadzorowanymi przez MSW.

Zadanie to zostało ujęte w priorytetach MSW na rok 2013 i zostało zrealizowane w ramach rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”.

Natomiast celami pośrednimi Obywatelskiego Forum Bezpieczeństwa było:

- spotkanie przedstawicieli jak największej liczby organizacji pozarządowych zajmujących się szeroko rozumianym bezpieczeństwem i debata na temat bezpieczeństwa i podejmowanych działań na rzecz bezpieczeństwa,
- prezentacje wybranych projektów zrealizowanych w ramach programu „Razem bezpiecznie”.

Przedsięwzięcie to zostało zorganizowane z wykorzystaniem formuły:

- otwartych debat,
- dyskusji eksperckich,
- ogólnodostępnego pikniku informacyjno-edukacyjnego z udziałem służb nadzorowanych przez MSW oraz Żandarmerii Wojskowej - piknik edukacyjny z konkursami, miniturniejami z nagrodami oraz
 - ✓ programem artystyczno-promocyjnym,
 - ✓ prezentacją działalności organizacji pozarządowych działających w obszarze bezpieczeństwa,
 - ✓ wystawą prac artystów, dzieci i młodzieży pt. *sztuka zaangażowana społecznie*;
 - ✓ punktami promocyjnymi z prezentacją sprzętu wykorzystywanego w codziennej służbie przez formacje nadzorowane przez MSW (Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna) oraz Żandarmerię Wojskową i Straż Miejską.

OFB zorganizowane zostało zarówno w przestrzeni zamkniętej, jak i na wolnym powietrzu w obrębie jednego obiektu na terenie Kompleksu Klubu Piłkarskiego Legia Warszawa. Uczestnikami byli:

- organizacje pozarządowe, przedstawiciele jednostek samorządowych,
- Mazowiecki Urząd Wojewódzki,
- służby nadzorowane przez MSW (Policja (KGP, KSP, KWP zs. w Radomiu), MON (Żandarmeria Wojskowa),
- eksperci: m. in. rektorzy i kadra dydaktyczna wyższych uczelni skupieni wokół Krajowej Rady Uczelni Wyższych (KRUW), Mazowiecki Kurator Oświaty, filozofowie, socjologowie, prawnicy, pedagodzy, psychologowie, artyści, aktorzy telewizyjni i krytycy sztuki oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych.

W przedsięwzięcie to zaangażował się także Urząd Miasta st. Warszawy wraz komórkami organizacyjnymi (Biuro Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Biuro Edukacji oraz Straż Miejska).

Organizatorzy, w ramach zaplanowanych działań podczas Forum przygotowali debaty z udziałem ekspertów, realizowane w trzech podstawowych tematach (panelach) dot.:

- relacji między wolnością a odpowiedzialnością, prawami obywatelskimi a bezpieczeństwem oraz oczekiwań obywateli, praktyki społecznej i prawodawstwa w tym zakresie,
 - tematu sztuki zaangażowanej społecznie w perspektywie krajowej i międzynarodowej oraz możliwości zaangażowania środowisk twórczych we wskazywanie i kreowaniu zmian w edukacji szkolnej i publicznej w zakresie bezpieczeństwa,
 - tematu zagrożeń i *edukacji na rzecz bezpieczeństwa* dzieci i młodzieży oraz skutecznych sposobów reagowania i przeciwdziałania tym zjawiskom (np. *bezpieczeństwo w sieci, agresja i przemoc w szkole, migracja*).
- **„Nadzieja na Mundial” – Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej Dzieci z Domów Dziecka w Warszawie na Stadionie Pepsi Arena**

15 i 16 czerwca 2013 r. na stadionie Legii w Warszawie odbyły się pierwsze Mistrzostwa Świata Dzieci z Domów Dziecka w Piłce Nożnej. Młodzi zawodnicy z całego świata rywalizowali o tytuł najlepszej drużyny globu. Mistrzem świata została polska drużyna. Drugie miejsce zajęły dzieci z Holandii, a trzecie – młodzi piłkarze z Rosji. Puchar drużyny Fair Play, od MSW otrzymał zespół z Tajlandii.

W pierwszych tego typu Mistrzostwach Świata w Piłce Nożnej, w których uczestniczą dzieci z domów dziecka, wzięły udział 24 drużyny, w tym łącznie 250 młodych zawodników z Litwy, Luksemburga, Bułgarii, Słowacji, Rosji, Macedonii, Szwajcarii, Węgier, Słowenii, Francji, Bośni i Hercegowiny, Niemiec, Holandii, Polski, Tajlandii, Wietnamu, Madagaskaru, Czech, Finlandii, Białorusi, Zimbabwe, Argentyny, Estonii. Do tej pory odbyły się Mistrzostwa Polski oraz Mistrzostwa Europy z udziałem dzieci z domów dziecka.

Widowisko na stadionie Legii w Warszawie oglądało w sumie około 3 tys. kibiców. Mistrzostwo Polski wywalczyła drużyna dzieci z Polski, na drugim miejscu byli młodzi piłkarze z Holandii, a na trzecim drużyna z Rosji.

Drużyną Fair Play tych mistrzostw została jednogłośnie, decyzją wszystkich zawodników biorących udział w mistrzostwach, drużyna młodych piłkarzy z Tajlandii. Należy dodać, że chłopcy ze zwycięskiego zespołu uczęszczają do szkoły im. Janusza Korczaka w Tajlandii.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ufundowało nagrody dla laureatów trzech zwycięskich drużyn: z Polski, Holandii i Rosji oraz drużyny Fair Play z Tajlandii. Ponadto drużyna z Tajlandii otrzymała od Ministerstwa puchar drużyny Fair Play.

Jedną z atrakcji Mistrzostw Świata był mecz „Polska vs. Reszta Świata”, rozegrany z udziałem zespołu Darka Dziekanowskiego, złożonego z byłych gwiazd drużyny narodowej i dzieci z dwóch polskich drużyn oraz zespołu z udziałem największych gwiazd światowej piłki i młodych zawodników ze wszystkich zagranicznych drużyn, biorących udział w zawodach.

Pomysłodawcą i organizatorem Mistrzostw Świata jest *Stowarzyszenie „Nadzieja na Mundial”*, które od 2010 roku przeprowadza turnieje piłkarskie dla dzieci z domów dziecka. Mistrzostwa Świata, które odbyły się w 2013 r., to pierwsza tego typu impreza zorganizowana w takiej skali, z udziałem dzieci z domów dziecka. Była to pierwsza w historii tak ogromna impreza dla podopiecznych domów dziecka ze wszystkich kontynentów, a zarazem także pierwszy światowy Turniej, którego pomysłodawcą i gospodarzem była Polska.

Przedsięwzięcie zostało zapoczątkowane w 2010 roku przez *Stowarzyszenie „Nadzieja na Euro”*. Współorganizatorami mistrzostw było Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz m.in. Urząd Miasta Stołecznego Warszawy. Mistrzostwa w piłce nożnej z udziałem dzieci i młodzieży zostały włączone do rządowego programu „Razem bezpiecznie”.

Celem mistrzostw jest również promocja sportu wśród dzieci i młodzieży jako *formy spędzania wolnego czasu, możliwości nawiązywania kontaktów z rówieśnikami oraz rozwijanie umiejętności współdziałania w grupie*.

- Inauguracja kampanii „Reaguj! Nie toleruj!”

W ramach programu „Razem bezpiecznie”, w dniu 5 grudnia 2013 r. w Pedagogium (Wyższej Szkole Nauk Społecznych) odbyła się odsłona kampanii „**Reaguj! Nie toleruj!**”, która zainaugurowana została Konferencją z udziałem autorytetów z dziedziny bezpieczeństwa, profilaktyki, psychologii i socjologii. Celem i założeniem konferencji było:

- nagłośnienie problemu „braku reakcji” na przestępstwa i wykroczenia,
- zwrócenie uwagi na konieczność reagowania w sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia, przemocy w rodzinie, a także niszczenia mienia,
- wypracowanie metod, sposobów postępowania w sytuacjach ww. zagrożeń a także reagowania na te zagrożenia.

Jak wynika ze statystyk policyjnych (szczególnie w okresie przedświątecznym, jak też podczas Świąt) wzrasta liczba nietrzeźwych kierowców, nieostrożnych klientów marketów, czy też podróżujących środkami komunikacji miejskiej mogących stać się ofiarami kieszonkowców. Z doświadczeń Policji również wynika, że problem braku reakcji społeczeństwa na przestępstwa i wykroczenia, których są świadkami, można ograniczyć z wykorzystaniem odpowiednio skonstruowanej kampanii społeczno-informacyjnej. Osiągnięcie zakładanych celów zaplanowano poprzez wykonanie przez KSP materiałów edukacyjnych (m.in. nagrań multimedialnych) kolportowanych m.in. w massmediach oraz w czasie bezpośrednich spotkań ze społeczeństwem. Organizatorami konferencji było Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (w ramach programu „Razem bezpiecznie”), Komenda Stołeczna Policji – Wydział Wywiadowczo – Patrolowy, Pedagogium WSNS (Wyższa Szkoła Nauk Społecznych). W trakcie spotkania, podczas którego m.in. zaprezentowano film „*Nie daj się złowić w sezonie*”, organizatorzy przeprowadzili dyskusje warsztatowe w obszarach:

- „przemoc w rodzinie”,
- „ruch drogowy”,
- „bezpieczeństwo w środkach komunikacji miejskiej”.

W konferencji 5 grudnia 2013 r. udział wzięli przedstawiciele Policji, organizacji działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego (w szczególności w obszarach *przemoc w rodzinie, ruch drogowy, komunikacja publiczna/miejska*), ale także ośrodków pomocy społecznej, kuratorium oświaty – pedagogów szkolnych oraz społeczności studenckiej.

Na potrzeby w/w kampanii wykonano spot pt. „*Reaguj! Nie Toleruj!*” z udziałem aktorów i sportowców, mający za zadanie przekonanie społeczeństwa, że warto i należy reagować na przestępstwa.

Od 2 grudnia 2013 r. spot był emitowany cyklicznie w TVP 1, TYP 2, TVP INFO oraz na ekranach LCD w środkach komunikacji miejskiej (autobusy) oraz Metra Warszawskiego. Ponadto informacje nt. Kampanii pojawiły się w TVN Fakty, Radiu Eska, Radiu Wawa.

Organizatorzy przewidzieli również publikację wystąpień oraz wniosków z Konferencji w formie książkowej, której wydanie planowane jest w 2014 r.

- Akcja „Bezpieczny Stok”

Celem akcji było upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży szkolnej wiedzy na temat bezpiecznych zachowań na stokach i trasach narciarskich oraz wykształcenie w nich nawyku odpowiedniego przygotowania do uprawiania sportów zimowych. Akcja adresowana przede wszystkim do młodych użytkowników tras narciarskich, stanowiła również cenne źródło informacji dla osób dorosłych – rodziców, nauczycieli, wychowawców, instruktorów i trenerów narciarstwa. Działania akcji „**Bezpieczny Stok**” koncentrowały się na dwóch zasadniczych odcinkach – edukacji w szkołach na terenie całej Polski oraz akcji informacyjno-promocyjnej bezpośrednio na stokach i trasach narciarskich. Akcję „*Bezpieczny Stok*”

realizowało **Ministerstwo Sportu i Turystyki** we współpracy ze Stowarzyszeniem Polskie Stacje Narciarskie i Turystyczne przy wsparciu Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz GOPR i TOPR. Patronat medialny nad przebiegiem czwartej edycji akcji objął ponownie Program 1 Polskiego Radia.

W ramach akcji „*Bezpieczny Stok*” w 2013 r. przeprowadzono na stokach i trasach narciarskich 31 imprez informacyjno-promocyjnych, których animatorami byli przedstawiciele Stowarzyszenia Polskie Stacje Narciarskie i Turystyczne oraz ratownicy GOPR i TOPR. W ramach kampanii „*Bezpieczny Stok*” powstały dwie strony internetowe, na których prezentowane były systematycznie aktualizowane informacje o stanie realizacji akcji. W ramach czwartej edycji kampanii kontynuowano konkursy malarsko-rysunkowy i fotograficzny dla dzieci i młodzieży pod hasłem „*Bezpiecznie, bo w kasku*”. Sezon zimowy 2013/2014 poprzedził cykl zajęć dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich województw małopolskiego, podkarpackiego i śląskiego w zakresie popularyzowania zasad bezpiecznego zachowania na stokach i trasach narciarskich oraz właściwego przygotowania do uprawiania sportów zimowych. Zajęcia prowadzone przez ratowników GOPR stanowiły dodatkowy element akcji „*Bezpieczny Stok*” i odbywały się zgodnie ze scenariuszem przygotowanym przez Stowarzyszenie Polskie Stacje Narciarskie i Turystyczne. W zajęciach dofinansowanych ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki uczestniczyło ogółem 2.500 uczniów. Ponadto w ramach akcji w 2013 r. ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki wydrukowano 20,5 tys. broszur informacyjno-edukacyjnych pt. „*Biały Kodeks dla Najmłodszych*”.

Akcja realizowana była w ramach działań Grupy Roboczej ds. *Bezpieczeństwa Turystów Międzyresortowego Zespołu* do spraw koordynacji zadań Rządu określonych w „*Kierunkach rozwoju turystyki do 2015 roku*”.

- Trzecia edycja Kampanii „*NIE dla czadu*”

8 października 2013 roku, czyli na początku „okresu grzewczego” odbyła się trzecia edycja akcji informacyjnej „*Nie dla czadu*”.

W akcję „*Nie dla czadu*” włączył się Program I Polskiego Radia, na antenie którego odbyły się cykliczne audycje o zagrożeniu i sposobach zapobiegania zatruciom tlenkiem węgla. Podczas tych audycji słuchacze Polskiego Radia mogli otrzymać czujki tlenku węgla. W 2013 roku MSW przeznaczyło 28.905 zł na zakup czujek – zakup został zrealizowany ze środków programu „Razem bezpiecznie”.

VIII. PODSUMOWANIE

1. Dotychczasowa, 7-letnia realizacja programu „Razem bezpiecznie” (2007-2013) utrzymuje pozytywną tendencję wskazującą, że **naadal kolejne podmioty przystępują do jego realizacji**. Przejawia się to m.in. poprzez propozycje włączenia nowych inicjatyw do Programu, czy aktywnej realizacji w wykorzystaniem jego logo (np. włączenie w 2013 r. działań „*Memorandum w sprawie współpracy na rzecz przeciwdziałania zjawiskom kradzieży i dewastacji infrastruktury*”⁵).
2. Z przeprowadzonych w latach 2011-2013 badań ewaluacyjnych w ramach Programu wynika, że **projekty zgłaszane do dofinansowania są na wyższym poziomie merytorycznym**. Program jest pozytywnie odbierany i identyfikowalny w terenie, jest jednym z narzędzi, z którego z powodzeniem korzysta coraz więcej podmiotów.
3. Wdrożenie i realizacja Programu skutkuje **pogłębianą współpracą na poziomie regionalnym i lokalnym** - administracji rządowej i samorządowej, służb, organizacji pozarządowych, placówek oświatowo-wychowawczych, podmiotów gospodarczych, pomocy społecznej - ale także ośrodków naukowych. Prowadzi to do:
 - efektywnej oceny realizowanych programów zarówno pod względem merytorycznym, jak i finansowym,
 - tworzenia regionalnych i lokalnych projektów m.in. dofinansowanych ze środków Programu jako odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie społeczne, zintegrowane działania wielu podmiotów, uspołecznienie inicjatyw profilaktycznych na poziomie lokalnym,
 - pełnienia przez Wojewodę roli koordynatora działań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa na danym terenie i w danym czasie. Rola ta sprowadza się nie tylko do przedsięwzięć akcyjnych, ale obejmuje całokształt planowanych działań zgodnie z kompetencjami (np. działania pn. „Bezpieczne wakacje”),
 - efektywnego wykorzystywania zróżnicowanych źródeł danych, m.in. statystyk służb (głównie Policji), danych z organizacji pozarządowych, ale również analiz naukowych,
 - organizowania działań w zakresie wypełniania czasu wolnego dzieciom i młodzieży (działania alternatywne).
4. Wyniki badań ilościowo – diagnostycznych pn. „*Tacy jesteśmy – czyli młodzież w programie „Profilaktyka a Ty”*”, przeprowadzonych w 2013 roku podczas VIII Przystanku PaT w Łodzi, świadczą o dużej roli programu „PaT” w podejmowaniu pozytywnych decyzji, związanych z zaprzestaniem używania substancji psychoaktywnych przez młodzież. Potwierdza to pozytywne zmiany w zachowaniach związanych z używaniem narkotyków przez młodzież uczestniczącą w programie „PaT”, **a tym samym w pełni uzasadnia kontynuację działań opartych o profilaktykę rówieśniczą, przy wykorzystaniu profilaktyki alternatywnej**.

5

W dniu 20 września 2013 r. do MSW, w imieniu Sygnatariuszy „*Memorandum w sprawie współpracy na rzecz przeciwdziałania zjawiskom kradzieży i dewastacji infrastruktury*” wpłynęło wystąpienie podpisane przez Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki oraz Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego z prośbą o włączenie działań Memorandum do rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpiecznie”.